

wali pokusę picia alkoholu lub/ i sytuacje, w których pili alkohol. W badanej grupie 117 osób uzależnionych od alkoholu, w ciągu dwóch tygodni obserwacji 19 osób (16%) złamało abstynencję, 49 osób (42%) odczuwało pokusę picia ale utrzymało abstynencję, 49 osób (42%) utrzymało abstynencję i nie odczuwało pokusy picia. Dla wszystkich badanych najczęstszymi sytuacjami wysokiego ryzyka picia były nieprzyjemne emocje i presja społeczna do picia. Analiza czynnika płeć wykazała, że dla mężczyzn w porównaniu z kobietami sytuacjami wyższego ryzyka picia były sytuacje związane z przyjemnymi emocjami, występowaniem pokusy picia, presji społecznej do picia oraz przyjemnym spędzaniem czasu z innymi. Natomiast z porównania grup, wynika, że u osób doświadczających pokusy picia lecz niepijącymi w porównaniu z osobami pijącymi w trakcie badania, sytuacjami wysokiego ryzyka picia były nieprzyjemne emocje, sprawdzanie kontroli nad piciem oraz doświadczanie pokusy picia.

Słowa kluczowe: uzależnienie od alkoholu, sytuacje wysokiego ryzyka picia alkohol, różnice między kobietami i mężczyznami uzależnionymi od alkoholu.

Elżbieta Maludzińska, Marzena Zakrzewska, Janusz Rybakowski,
Marcin Ziółkowski

The evaluation of situations increasing the risk of drinking with regard to drinking females and males treated in outpatient clinics

SUMMARY

The study aimed at assessment of risk situation regarding alcohol drinking among alcohol dependent female and male patients of outpatient clinics. The experimental group consisted of 117 alcohol dependent individuals – 39 females and 78 males, treated in an outpatient clinic in Bydgoszcz. The evaluation of high-risk situations with regard to drinking was done with the use of Inventory of Drinking Situations (IDS-100); the assessment of severity of alcohol dependence was performed with the use of Short Alcohol Dependence Data (SADD). All individuals underwent two assessments; the first assessment was done on the initial day of treatment in the outpatient clinic and the second assessment, after two weeks. Between the first and the second test, the patients were requested situation when they were tempted to drink and/or actually drank. Among 117 investigated individuals over the two week period 19 (16%) experienced drinking relapse, 49 (42%) felt an urge to drink but did not drink, and 49 individuals (42%) neither felt an urge to drink nor actually drank. The most frequent high-risk situations reported in the entire group were unpleasant emotions and social pressure to drink. The analysis of gender groups revealed that for males the following situations were of higher risk than for females: pleasant emotions, temptation to drink, social pressure to drink and having good time with others.

The comparison of two groups reveals that for individuals who experienced a temptation to drink but could resist it, as compared to individuals who drank during the

study, high risk situations were: unpleasant emotions, testing the self-control of drinking and experiencing the temptation to drink.

Key words: alcohol dependence, high risk of drinking situations, gender differences regarding alcoholics

PIŚMIENNICTWO

1. Annis H.: *Relapse to substance abuse: empirical findings within a cognitive-social learning approach*. Journal of Psychoactive Drugs.,1990, 2, 117-124.
2. Annis H., Graham J., Davis CH.: *Inventory of Drinking Situations*. User s Guide, Addiction Research Foundation.Toronto,1987, 1-12.
3. Cummings C., Gordon J., Marlatt G.: *Relapse: Prevention and prediction*. In W.R. Miller ed. The Addictive Behaviors. New York: Pergamon.,1980, 291-321.
4. Gossp M.: *Nawroty w uzależnieniach*. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa,1997, 34-35.
5. Hunt W.A., Branch L.G.: *Relapse rates in addiction program*. Journal of Clinical Psychology,1997,27,455-456.
6. Kasperowicz-Dąbrowiecka A., Rybakowski J., Filek W., Milkowska A., Bułat T.: *Występowanie zaburzeń psychicznych u mężczyzn i kobiet z uzależnieniem alkoholowym oraz w ich rodzinach*. Alkoholizm i Narkomania 1997, nr 29, 619-627.
7. Kulka Z., Świątkiewicz G., Zieliński A.: *Spoleczne predyktory nawrotów picia alkoholu*. Alkoholizm i Narkomania 1999, nr 34, 81-97.
8. Marlatt G., Gordon J.: *Relapse Prevention*. Guilford, New York,1985, 80-81.
9. Marlatt G., Gordon J.: *Determinants of relapse: implications for the mainenance of behavior change*. In *behavioral medicine: Changing helath lifestyles*. eds. Davidson P. Davidson S. Bruner/Mazel, New York, 1980.
10. Pakuła Z., Meder J.: *Trening umiejętności odmawiania picia w leczeniu osób uzależnionych od alkoholu – badania katamnesticzne*. Alkoholizm i Narkomania, Warszawa 1992, nr 12,163-173.
11. Raistric D., Dunbar G., Davidson R.: *Development of a questionnaire to measure alcohol dependance*. British Journal Addiction,1983, 78, 89-95.
12. Rubin A., Stout R., Longabauch R.: *Gender differences in relapse situations*. Addiction-supplement, 1996, 91, 111-120.
13. Scientific Advisory Committee of Work Group No. 4. *Drug and Alcohol Abuse, World Health Organization / Alcohol, Drug Abuse and Mental Health Administration (WHO/ADAM-HA) project on the classification and diagnosis of mental disorders and alcoholism*. 1982.
14. Velicer W., Di Clemente C., Rossi J., Prochaska J.: *Relapse situations and self-efficacy*. An integrativ model. Addictive Behaviors and Drug-Related Problems,1990, 15, 271-283
15. Ziółkowski M., Rybakowski J., Kosmowski W., Araszkiwicz A.: *Zespoły depresyjne u mężczyzn uzależnionych od alkoholu hospitalizowanych w oddziale leczenia uzależnień w Bydgoszczy*. Alkoholizm i Narkomania. Warszawa, 1997, nr 29, 609-617.